

SOVA MED FISKARNA

JAN SPRANGERS

Förlaget Orda

LÄSPROV - *Sova med fiskarna*

Sova med fiskarna

Av Jan Sprangers

Tidigare utgivning

En boxares fall (2014)

1:a upplagan Förlaget Orda AB 2016

© Jan Sprangers 2016

Typografi: Palatino Linotype

Utgiven av Förlaget Orda AB

Tryckt i Polen 2016

ISBN 978-91-7553-179-3

www.forlagetorda.se

Kapitel ett

Någon försökte öppna nätdörren som vette mot gatan. Det var tydligt att besökaren inte varit här tidigare; att komma in krävde viss kunskap. Det räckte inte med att trycka ner klykan så att kolven drogs tillbaka. Man måste också sticka in några fingrar genom nätstängslet och peta bort en liten träregel på insidan.

Till slut lyckades det.

Mannen i hammocken hörde steg i gruset. Det lät som flera personer, men han orkade inte resa sig upp för att titta genom grenverket. Han låg skönt inbäddad under två filter och iklädd Värddjurets päls - den han brukade låna när han skulle ut och röka, den han av misstag hade råkat bränna ett par hål i. Om han reste sig upp skulle en del av värmen gå förlorad, och det skulle ta tid att bli varm igen.

Dessutom var han säker på att ingen kom för att hälsa på honom. Det var besök till någon i huset.

"Sent besök", tänkte han, lyfte armen och försökte se klockan i mörkret. Med ett knapptryck lystes urtavlan upp med ett grönt sken.

02.17.

"Jävligt sent", muttrade han för sig själv.

Han väntade på att höra den inre grinden öppnas. I stället verkade det som om stegen tystnat. Han hörde låga röster, nästan omöjliga att särskilja från vinden som svepte mellan träden och buskarna.

En hund skällde inne i huset, men tystades snabbt.

Besökarna stod kvar på gången, kanske sex meter bort. Han såg dem fortfarande inte. Nu började han undra. En vag känsla av oro spred sig från magen och utåt. Han funderade

LÄSPROV - *Sova med fiskarna*

över om han borde ge sig tillkänna och fråga vad de ville. Men något höll honom tillbaka.

Samma känsla gjorde att han försökte kväva röksuget. Om han tände en cigarett nu skulle de omedelbart hitta honom.

Sekunderna gick. Han hörde inga röster längre, men kände att de var kvar. Det var som om främlingarna funderade över hur de skulle gå vidare.

"Jag borde sticka", tänkte mannen och förvånades själv över denna tanke.

Han var inte den som brukade bli skrämmd i onödan. Men det var något med de här tysta besökarna och den blåsiga natten och knastret från gruset under deras skor.

Knastret! De hade börjat gå igen. Och de kom rakt emot honom.

Han tittade upp och såg silhuetterna av tre storvuxna män. Han kände inte igen någon i mörkret. En av dem tände en ficklampa och riktade den starka, koncentrerade strålen mot hans ansikte. Instinktivt höll han upp armen och kisade.

"Hej, vi tänkte prata lite med dig", sa mannen med lampan, och satte sig rakt på honom där han låg i hammocken. Möbelen knakade under tyngden.

Han ville protestera, men i samma ögonblick skar en intensiv smärta genom hans medvetande. Chocken var omedelbar. Han skrek, fick ett hårt slag och blev tårögd.

Och sedan förstod han att det inte var tårar som fyllde hans synfält, utan blod.

Hon hette Ann-Marie Viskander, men få i omgivningen visste det. I stället hade smeknamnet fastnat: Värddjuret.

Hon var 63 år, hade en rad oklara krämpor och bedömdes sedan länge vara oförmögen att förvärvsarbeta. Ändå hade hon sparat in mer åt samhället än hon fick tillbaka. Till henne kom sådana som ingen annan ville ta sig an. Vingbrutna människor och djur.

Grannen och väninnan Åsa Brinke var den som på skoj gett henne smeknamnet, efter att under flera år förgäves försökt få henne att säga nej. Värddjuret sa aldrig nej, och

LÄSPROV - *Sova med fiskarna*

följaktligen blev hon utnyttjad av en rad människor. Även sina egna barn.

"Du gör dom en otjänst om du aldrig säger ifrån på skarpen", hade Åsa Brinke sagt inte en utan flera gånger.

Ann-Marie Viskander hade bara skrattat, ryckt på axlarna och börjat prata om något annat.

"Dom äter upp dig", varnade grannen.

Åsa Brinke var inte den enda som såg hur kvinnan utnyttjades. Därför spreds namnet snabbt. Ett värddjur. Det var ju vad hon var.

Trots att Ann-Marie Viskander slutat arbeta redan långt innan hon uppnått ordinarie pensionsålder och därför tvingades klara sig på en mager inkomst, älskade hon att handla presenter och bodde i ett stort patricierhus i Långe- drag, ett attraktivt villaområde i västra Göteborg.

"Jag fattar inte hur du bär dig åt", hade Åsa Brinke sagt en gång.

"Det är inte mitt hus, det är bankens", svarade hennes granne, och beklagade sig i nästa stund över att den 42-årige sonen vägrade betala hyran.

"Han säger att han inte har råd. Han sparar till en Thailandsresa".

"Släng ut honom!" rådde Åsa Brinke, väl medveten om att det aldrig skulle ske.

Från gatan utanför såg man bara de övre våningarna på det gamla ståtliga och numera grågrönmalade trähuset. Tomten omgärdades av ett drygt två meter högt plank i tryckimpregnerat virke, och planket var i sin tur delvis dolt bakom frodig växtlighet. Entrén var en lika hög stängselgrind, där skyltar varnade för lösspringande hundar. Ett tiotal meter innanför denna grind anades ytterligare ett staket och en smidesgrind.

"Hon har ju förstört hela huset. Det ser ut som ett fängelse", hade någon av de finare grannarna klagat.

På var och en av stolparna till planket satt belysning som ofta var tänd hela natten.

"Det måste märkas på elräkningen", sa Åsa Brinke en dag.

LÄSPROV - *Sova med fiskarna*

"Jag vet inte så noga", hade Ann-Marie Viskander svarat lite svävande.

Den som gick förbi på gatan utanför kunde också höra ett porlande ljud dygnet runt. Det kom från bäcken till den damm som Värddjuret låtit anlägga i trädgården framför huset. Det var en både stor och drygt två meter djup vattensamling med växter, stenar, fiskar och en sköldpadda.

"Blir det inte dyrt?" hade väninnan frågat ett par gånger.

Svaret var detsamma.

"Jag vet inte så noga."

I ena kanten av dammen hade en snickare byggt en brygga med ett räcke. På bryggan stod ett par stolar och Ann-Marie Viskander satt på en av dem och vilade en tidig morgon i november.

Hon betraktade den blårutiga pläd hon virat runt sig, och tänkte ironiskt att hon måste vara en syn för gudar nu. Inte för att hon brydde sig om vad vare sig gudar eller människor ansåg. Hon gick sin egen väg, hade alltid gjort det.

Men korta stunder kunde hon bli självmedveten. Som nu, när hon insåg att hon som vanligt täckt sin något överviktiga kropp med plagg efter plagg tills hon inte frös längre, oavsett om kläderna matchade eller inte.

Och håret, herregud, håret! Ett evigt sorgebarn. Hon rörde vid det och tänkte att hon provat alla tänkbara färger och frisyrier; kort, långt, rufsigt, lockigt, med flätor. Ett tag hade hon till och med dreads, till grannarnas häpnad. Det blev aldrig riktigt som hon hade önskat. Nu var det en grå tantvariant som gällde.

Det var fortfarande mörkt ute.

Hon sov ofta dåligt och brukade vara uppe senast vid sextiden. Om det inte var smärtor som höll henne vaken, så var det alla tankar om vad som varit och vad som väntade.

Märkligt nog var hon den enda som inte hade eget sovrum, trots att det varit hennes hus ända sedan hon skilt sig för många år sedan. Hon brukade växla sovplats. Ibland sov hon i en gammal våningssäng som ställts i vardagsrummet, ibland i en soffa i rummet som vette mot trädgården, ibland

LÄSPROV - *Sova med fiskarna*

i en säng i ett tillfälligt ledigt rum. Det brukade inte bli så många timmar i sträck innan hon vaknade och behövde röra på sig.

”Du är som ett vandrande spöke”, hade en av de inneboende sagt en dag och skrattat.

Den här morgonen hade hon bara tagit en kopp Nescafé innan hon svept den gamla pläden runt sig och gått ut för att sitta vid dammen en stund. Det var ett bra ställe för att samla tankarna och komma till ro.

Ann-Marie Viskander slängde ut lite fiskfoder till karporna och undrade närmast förstrött varför de inte kom upp till ytan med en gång. Hon spanade mellan spjälorna på räcket, men maten låg fortfarande kvar på den svarta ytan.

Några döda löv landade mjukt, men skulle snart fångas upp av ytvattenfiltret. Vattnet rann i ett evigt kretslopp över några stora sprängstenar och ner i dammen. Kvinnan njöt av ljudet, hade alltid gjort det.

Hon drog pläden lite tätare kring axlarna när kylan kom krypande. Mörka moln slets i trasor på den svarta himlen. Det hade varit en sommar utan någon egentlig värme. Visserligen hade det varit sommartemperaturer någon vecka i april, men därefter hade det regnat, regnat, regnat. Ingen hade haft någon egentlig förklaring. En del trodde på tillfälliga fluktuationer, andra på att de förutspådda klimatförändringarna redan var här. Det kändes som om det hade regnat varje dag sedan maj, men kvinnan insåg att det inte var så.

Just nu var det åtminstone uppehåll, men hon var övertygad om att det var tillfälligt och kastade en mistrogen blick uppåt igen.

Blåsten fick de allt glesare trädkronorna att rista och fler löv föll.

”Måste nog tömma den där grejen idag”, tänkte hon och tittade efter skimmern.

Det var då hon såg det.

Något stort, mörkt och glänsande flöt långsamt fram från en plats under bryggan där hon satt. Och där var fiskarna också. Deras munnar sökte sig till de ljusare ytorna.

LÄSPROV - *Sova med fiskarna*

Ann-Marie Viskander satte ner kaffekoppen vid sidan av stolen, tog spjörn mot armstöden och reste sig mödosamt. Hon tog ett steg fram mot räcket, lutade armbågarna mot det och tittade ner.

"Men..?" sa hon för sig själv och förde ena handen mot munnen.

Kroppen låg med ansiktet ner. Det grå håret flöt på ytan, och strax under var fiskarna upptagna med att äta.

Först försökte hon själv få upp kroppen, genom att dra den mot sig med en rostig kratta. Men krattan tappade hela tiden fästet i pälsrocken eller vad det nu var mannen hade på sig. Hon var ganska säker på att det var en man, trots att hon inte sett ansiktet. Det var något med storleken som övertygat henne.

Ann-Marie Viskander var ett par gånger nära att förlora balansen på den leriga kanten. Till slut gav hon upp. Med darrande händer trevade hon över bröstet. Hon brukade alltid ha med sig mobiltelefonen i en tygpåse som hängde i ett band runt halsen. Men fingrarna hittade ingenting.

För ovanlighetens skull svor hon högt för sig själv och skyndade sig tillbaka till huset. Hon möttes av viftande svansar och gnyenden så snart hon öppnade dörren.

Men hundarna kände att något var fel. Kvinnan tog sig inte tid att prata med dem, klappa dem, berätta för dem att de snart skulle få mat. Istället försökte hon fösa undan en av dem med benet och gick in i vardagsrummet. Telefonen låg på bordet.

Hon slog 112 och väntade. Hon hade läst att man skulle vara beredd att vänta länge och överraskades därför när en kvinna svarade redan efter två signaler.

"SOS Alarm, vad behöver du hjälp med?"

"Jag vet inte riktigt, men det ligger en död man i min trädgårdsdamm."

Hon blev själv förvånad över hur lugn hon lät.

Hon visste att grannarna knappast skulle reagera om det kom blåljus till adressen igen. Hennes 94-åriga mamma

LÄSPROV - *Sova med fiskarna*

Ingrid hade hämtats här åtta gånger de senaste två åren. Den gamla kvinnan bodde hos sin dotter eftersom hon inte fick plats någon annanstans – eller för att Värddjuret inte kunde säga nej.

Under de korta perioder Ingrid vårdades och rehabiliterades på någon institution kunde Ann-Marie Viskander pusta ut litegrann. Det var en sak att den gamla var skröplig och behövde mycket omvårdnad. Värre var att hon tyckte illa om sin dotter och kunde vara infernaliskt elak mot henne.

Men nu sov Ingrid. Svaga snarkningar hördes genom den halvstängda dörren. Ingen annan av de boende hade heller vaknat ännu.

Kanske skulle det inte komma någon ambulans. Ann-Marie Viskander var inte säker. Hon hade ju klargjort att mannen redan var död. Kanske var det polisen som skulle komma.

Hon gick ut igen för att öppna. Hon kryssade mellan hundarnas senaste lämningar på grusgången, öppnade smidesgrinden och satte sig att vänta på en parksoffa innanför stängselgrinden. För säkerhets skull hade hon tagit med sig en tidning att sitta på.

Hon behövde inte vänta mer än några minuter. En polisbil stannade precis utanför, och två uniformerade män steg ur. Hon tyckte att de såg väldigt unga ut.

”Gomorrön”, hälsade föraren och den andre nickade och log vänligt.

”Jag vet inte det, jag”, svarade hon, reste sig och öppnade grinden för dem.

”Var det du som ringde?”, frågade föraren.

Ann-Marie Viskander tyckte att han hade snälla, mörka ögon. Hon nickade bekräftande.

”Och du trodde att du hade sett en död man i din damm, var det så?”

”Jag tror inte. Jag vet. Jag ska visa er”, sa hon och gick iväg.

Polismännen följde efter.

LÄSPROV - *Sova med fiskarna*

Hon höll undan några lågväxande grenar för dem och de gick ut på bryggan.

"Där", sa hon och pekade.

Polismännen såg. Föraren gick ner från bryggan och några steg bort. Han pratade lågt i sin radio. Därefter kallade han till sig sin kollega. Männen gick ner till kanten av dammen, och en av dem sträckte sig ut och fick fatt i pälskragen. Med gemensamma krafter lyckades de släpa upp kroppen till hälften ur vattnet.

"Vet du vem det är?" frågade föraren och tittade upp.

Han flämtade lätt.

"Nej, men jag kan ju inte se honom riktigt heller."

"Okej, vi vänder på honom."

Poliserna tog i och fick till slut runt överkroppen. Ann-Marie Viskander tog några steg fram och tittade på ansiktet. Näsan såg skev ut och vänstra ögonbrynet hade spräckts och svullnat så att ögat inte syntes. Det andra ögat stirrade oseende med mjölkaktig blick.

"Nu då? frågade polismannen.

Hon hörde honom knappt. Det brusade i hennes öron, och hjärtat bultade allt hårdare.

"Ja, han är en av mina inneboende. John Johansson. Jag såg honom senast i går kväll. Det är min före detta svärson", sa hon och darrade plötsligt i hela kroppen. "Och pälsen han har på sig är min."

Darrningarna övergick i skakningar. Hon kände sig yr.

"Du kanske ska gå in i värmen en stund", föreslog en av poliserna.

Hon nickade kort, vände och skyndade sig in.

När hon stängt dörren bakom sig undrade hon om hon borde erbjudit dem kaffe.

Kommissarie Lars Holmlund, chef för grova brottsroteln vid länskriminalen i Västra Götaland, masserade sin högra handled. Tidigare samma år hade han brutit den. När det var rått väder som nu kände han av frakturen trots att den läkt. Det var en dov och molande känsla, knappt förnimbar och inte smärtsam utan snarare en del av honom.

LÄSPROV - *Sova med fiskarna*

Han hade just kommit till jobbet. Därute hade en svart morgon börjat ge vika för ytterligare en grå dag. Ullevis pyloner på andra sidan Skånegatan var som stela, vita fingrar som sträcktes mot de mörka molnen. När det tillfälligt blev en blå reva i det grå täcket upptäckte Holmlund ett blinkande ljus på väg österut. Ett ögonblick snuddade han vid tanken att kunna flyga rätt upp till himlen ovanför molnen och sedan iväg. Långt bort.

”Och sen då?” tänkte han och strök handen över sin snaggade skalle.

Men han kom inte på någon drömdestination.

”Här”, tänkte han. ”Det är här jag lever och arbetar”.

Det hade varit lugnt på roteln under ett par veckor nu. Men Holmlund hade varit med tillräckligt länge för att veta att lugnet alltid var bedrägligt, att det när som helst kunde ersättas av en frenetisk aktivitet.

Utanför fönstret började det regna lätt. De poliser som mest jobbade inomhus gillade sånt väder. Det höll buset hemma och allting blev så mycket lättare. Det värsta var avlöningshelg, varmt väder och fullmåne. Särskilt om de tre sammanföll.

Det där med fullmåne tog Holmlund med en nypa salt, men han visste att många poliser var övertygade om att den lockade fram det värsta ur de värsta.

Regn, alltså. Man kunde ju njuta av det så länge det varade. Holmlund hällde upp en kopp kaffe till ur sin privata termos och började gå igenom rotelns budgetavstämning. Som kommissarie och chef hade han både personal- och budgetansvar. Själv tyckte han att det fungerade rätt så bra när man väl funnit sig tillrätta med rutinerna, men han kände en handfull inspektörer som uppmuntrats att söka till kommissariekursen men tackat nej just för att slippa den biten.

Så var det till exempel med två av hans bästa spanare, Claes Tillén och Peter van Rijssen.

”Vi vill fortsätta att vara poliser”, hade de svarat när han frågat under något utvecklingssamtal.

Inte Holmlund emot. Det passade honom bra med erfarna

LÄSPROV - *Sova med fiskarna*

spanare som inte ville något hellre än att lösa brott, som tyckte att det var det finaste man kunde göra.

Han blåste just bort ångan från det heta kaffet när det ringde.

"Holmlund."

"Hej, Lars", sa en röst som inte behövde presentera sig – Holmlund kände genast igen chefen för LKC, polisens ledningscentral. "Ni har just fått ett nytt spaningsmord. I dom fina kvarteren den här gången, ute i Långedrag. En gubbe som hittades i en trädgårdsdamm där. Första patrull är på plats, och en ambulans ska vara på gång också. Vi har skickat dit tekniker."

"Är dom igång redan? Okej, jag antar att dom gör det som behöver göras. Mord, alltså? Hur?"

"Vet inte riktigt än. Han låg i en damm, som sagt, men jag tvivlar på att han bara halkat i och drunknat. Enligt patrullen ser det ut som om han fått rejält med stryk."

"Så han kan ha slängts i vattnet och drunknat efteråt?"

"Allt är möjligt. Det enda som verkar säkert är att han inte gjort det där på egen hand. Jag antar att du har folk att skicka?"

Arton minuter senare var Claes Tillén och Peter van Rijssen på väg. Spanarna brukade ta Tilléns Volvo, men den var inne på service så de hade lånat en civil tjänstebil.

"En Saab", noterade van Rijssen nöjt där han satt bakom ratten. "Än rullar dom!"

Det svenska bilmärket hade till slut gått i konkurs efter otaliga räddningsförsök. van Rijssen hade alltid gillat Saab och dess egensinniga lösningar.

"Inte länge till", sa Tillén, som föredrog Volvo.

Han justerade sina tunna glasögonbågar och tryckte in adressen på gps:en.

van Rijssen var på väg att protestera och hävda att Saab visst hade överlevt, fast nu med kinesiska ägare som skulle producera elbilar. Men han insåg att det var lönlöst. Det återstod att se om några elbilar verkligen skulle byggas, och en sådan bil skulle ändå bara vara en Saab till namnet.

LÄSPROV - *Sova med fiskarna*

"Långedrag, alltså", sa han när de närmade sig Järntorget. "Då tänker jag på Kåre. Vi kanske skulle titta förbi där. Tror du att han bjuder på kaffe?"

Tillén log och skakade på huvudet.

"Knappast", sa han.

Kåre Andersson var en gammal man som tidigt samma år varit inblandad i ett ärende som spanarna jobbat mycket med. Förvecklingarna hade varit många, och upplösningen chockartad.

"Det var allt en jävla historia", fortsatte Tillén.

Det regnade allt intensivare.

van Rijssen tryckte till spaken så att vindrutetorkarna gick från intervalläge till normal hastighet. De rullade fram i god fart på Oscarsleden och passerade Älvsborgsbron.

van Rijssen kom att tänka på en flicka som en vinternatt för många år sedan ville hoppa därifrån. Inte de dryga fyrtio metrarna från brons högsta punkt, utan ner i backen vid Röda Sten. Det var ändå mer än tillräckligt högt för att dö.

Han körde förbi två taxibilar och la sig sedan i högerfilen igen.

Flickan hade tagit sig utanför det blöta räcket och höll sig fast i en grov stålvajer. Han kom ihåg att hon darrat våldsamt.

"Hur länge sen var det nu?" funderade han tyst.

Han räknade och kom fram till att det måste ha varit arton år tidigare, när han var uniformerad polis. Han och hans kollega, en stor kille från Luleå, hade kommit först till platsen. Trots att det var så länge sedan mindes van Rijssen detaljerna med skrämmande klarhet.

De hade satt på blåljusen och stannat i höger körfält mot stan. Hans kollega hade ropat till flickan att ta det lugnt, och att hon snart skulle få prata med en polis som var duktig på sådana situationer. De visste att ledningscentralen hade ringt efter en av de polismän som utbildats av FBI i gisslanförhandlingar, och att mannen var på väg.

Men ropet från kollegan hade fått flickan att balansera än längre ut på balken. Hon var inte ens tjugo år. Blont, långt hår och svarta kläder. Blek. Hon hade gråtit och mascaran

LÄSPROV - *Sova med fiskarna*

hade runnit. van Rijssen hade gått närmare. Han kom ihåg hennes blick mer än något annat. Den var både skräckfylld och bestämd.

"Stanna!" hade hon sagt och höjt sin fria hand.

Han körde av leden vid Kungsstensmotet och förde Saaben genom en rondell och ut på Torgny Segerstedts-gatan.

Spanaren kom ihåg att ambulansen hade hunnit upp på bron också, strax innan det hände. Den hade stängt av blåljusen och ställt sig framför polisbilen. van Rijssen hade sett hur flickan omväxlande tittat ner i det svarta bråddjupet och tillbaka på dem. Han hade bara varit fem meter ifrån henne.

"Du", hade han försökt, "det kommer att kännas helt annorlunda i morgon. Jag kan lova dig det. Vi ska hjälpa dig."

"Jag vill inte ha nån hjälp", hade flickan svarat.

Och sedan hade hon släppt greppet, lutat sig rakt ut i mörkret och fallit.

"Helvetes jävlar, hon hoppar, hon hoppar!" hade han skrikit rakt ut i radion.

När han hört den dova dunsen var det som om all kraft lämnat honom, och han hade sjunkit ihop på huk däruppe.

Ambulanspersonalen som väntat nedanför blev förvånade över att hon fortfarande levde när de kom fram. Men hon vaknade aldrig, och avled två dagar senare.

Han skulle aldrig glömma ögonblicket när hon släppte taget och föll. Ibland spelades scenen upp när han sov. När hon störtade handlöst genom den tomma rymden vaknade han kallsvettig. Ibland drömde han att det var han själv som föll, från en bro eller ett högt stup eller en skyskrapa.

van Rijssen skakade på huvudet, som för att skaka bort minnesbilderna. Tillén tittade på honom.

"Vad sysslar du med?"

"Inget särskilt. Kom bara att tänka på en tjej som hoppade från bron för länge sen."

Tillén nickade och sa ingenting. Han visste. En del scener som man fick se i jobbet gick aldrig att radera.

Kapitel två

Adressen var Ängholmen.

Peter van Rijssen svängde höger och in på den smala Ängholmsgatan som snirklade sig in i villaområdet. På vänster sida passerade de en park med stora, ståtliga träd, en lekplats och en inhägnad tennisplan. Det regnade fortfarande och en matta av bruna, blanka löv täckte marken.

"Klart som fan att dom som bor här spelar tennis", muttrade Tillén.

"Eller vill låtsas göra det", sa van Rijssen.

Ett par kvinnor sköt varsin barnvagn framför sig. I övrigt syntes inget liv.

När spanarna just passerat parken noterade de en trafikskylt som förbjöd motorfordon att fortsätta efter hundra meter. "Gäller ej fordon med tillstånd", meddelade en tillägsskylt.

"Den där skiter jag i", sa van Rijssen och fortsatte.

Den smala gatan ledde förbi både 70-talshus och äldre bebyggelse. Så kom ett nerförslut där ytterligare en förbudsskylt placerats.

"Dom vill nog inte ha besök härute", sa Tillén.

De kom fram till en låg och smal träbro, som bara kunde tåla tre ton att döma av ytterligare en skylt. van Rijssen krypkörde ut på den.

"Det här ser nästan ut som en holländsk kanal", tyckte han och beundrade några stora motorbåtar som ännu inte dragits upp på land.

"Du, håll koll på bron istället. Här är smalt som fan", sa Tillén som uppskattade avståndet mellan de två backspegelarna på sin sida och träräcket till en dryg decimeter.

En halv minut senare körde de upp på Ängholmen.

LÄSPROV - *Sova med fiskarna*

"Dom är mycket för skyltar här, du", sa Tillén och nickade mot flera privatinköpta skyltar som uppmanade bilister att köra långsamt och akta barnen. Saaben rullade vidare längs gatan, som kantades av stora villor. Mellan dem på höger sida skymtade hela tiden vattnet.

van Rijssen kastade beundrande blickar på husen.

"Det ser nästan amerikanskt ut", sa han.

Själv bodde han i ett enplans atriumhus i Torslanda med sin fru Vanja och tolvårige son Viktor. Han funderade på hur många sådana hus som skulle få plats i en av villorna här. Minst två och kanske tre, beslöt han till sist.

"Det är nog inte så många poliser som bor härute", sa han högt.

Tillén skrattade kort.

"Det skulle vara länspolismästaren då", sa han.

"Nej, inte ens han", sa van Rijssen.

Fastigheten de sökte var minst lika stor som de andra, men låg lite längre från gatan. van Rijssen svängde in på uppfarten och såg kriminalteknikernas mörka skåpbil och tre radiobilar. Han ställde sig en bit bakom.

"Teknikerna är tidiga i dag", sa han med förvåning i rösten.

Det vanliga var annars att det dröjde timmar innan de var på plats.

Han parkerade, och de gick ur. Det regnade inte längre.

"Man ser inte mycket av det från utsidan", noterade Claes Tillén när han lät blicken glida över omgivningarna.

Ett blåvitt plastband med ordet POLIS fladdrade och tvinnade sig tvärsöver en bred stängselgrind. Spanarna nickade kort mot en uniformerad polis, som kände igen dem och lyfte på bandet för att de lättare skulle komma in.

De gick vidare på en grusgång som ledde fram mot ytterligare en grind: en som var lägre och smidd i järn. Härifrån kunde de se det ståtliga gamla trähuset. Det lyste varmt ur några av de stora fönstren.

"Så skulle man bo", sa Tillén lågt till sin kollega, men van Rijssen skakade bestämt på huvudet.

LÄSPROV - *Sova med fiskarna*

"Med ett lik i dammen? Nej, tack! Var finns pölen förresten?"

De backade ett par steg.

Till höger om dem fanns några få träd och ett högt plank mot grannen. Till vänster växte en mängd buskar och träd. De flesta hade tappat sina löv, och när de tittade genom grenverket upptäckte spanarna ytterligare blåvita band som smällde i vinden.

"In där nånstans, tydligen", sa Tillén, letade och hittade till sist en grusgång mellan buskagen.

Avspärningsbandet var spänt mellan trädstammar, stolpar och buskage. Det bildade en stor femhörning. Där innanför noterade spanarna snabbt ett par trädgårdsgrupper, en trasig hammock och en välbekant syn – teknikernas grönvita tält, som säkerligen rests över den döde. Det lyste starkt därinne, och spanarna anade rörelser innanför duken.

De hörde ljudet av strömmande vatten, men kunde inte se dammen ännu. Tre tekniker i full skyddsmundering gick försiktigt runt innanför avspärningen, placerade ut små skyltar med nummer på marken, fotograferade, mätte och antecknade.

"Ingela!" ropade van Rijssen plötsligt när han fick syn på en kvinna med rött hår som stack fram under huvan.

Ingela Hedbratt log överraskat och kom fram till dem.

"Hej, pojkar! Så det är ni som ska lösa det här?"

"Ja, det verkar inte bättre."

"Vi har inte varit här mer än trekvart. Vi hade just lastat bilen för ett annat jobb när larmet kom, och kunde sticka direkt. Tur är väl det, med tanke på att mer nederbörd är på gång."

Teknikern vände ansiktet uppåt och rynkade näsan.

"Hur ser det ut? Kan vi komma in och titta?" frågade van Rijssen.

"Helst inte riktigt än. Vi behöver göra lite mer först. Men så väldigt mycket att se finns det inte. Dammen är precis bakom vårt tält. Första patrullen på plats drog upp liket, och där ligger han kvar. Det enda som hänt sen dess är att vi

LÄSPROV - *Sova med fiskarna*

fotograferat och så vidare ordentligt", sa hon, gäspade stort och log ursäktande.

"Och så har vi förstås tagit av honom pälsen och dom blöta kläderna. Rättsläkaren var vänlig nog att hjälpa till lite där."

Avklädningen gjordes dels för att förhindra kontaminering, dels för att eventuella spår i form av dna inte skulle förstöras av bakterier och svamp.

"Han är förresten kvar inne i tältet."

"Rättsläkaren? Vem är det? Aleksander?"

Ingela Hedbratt nickade.

"The one and only. Ni kan ju prata med honom sen. Jag tror att han strax är klar."

I samma ögonblick kravlade sig Aleksander Kowalczyk ut ur tältet, ställde ner en väska och sträckte långsamt på sig. Liksom teknikerna var han iklädd en tunn, vit pappersoverall med en vattenavstötande hinna. Han föste bort huvan och drog av sig plasthandskarna. Han fick syn på spanarna, höjde en hand till hälsning och gick fram mot dem.

"God morgon, mina herrar."

"Gomorra, gomorra", sa Tillén. "Du var tidigt på plats."

"Ja, jag hade beredskap och var faktiskt redan i närheten", sa rättsläkaren.

Tillén visste att mannen bodde i Mölndal och frågade sig vad han gjorde i västra Göteborg så tidigt på morgonen, men la den tanken åt sidan.

"Vad kan du berätta för oss?"

Exilpolacken putade eftertänksamt med läpparna.

"Inte så mycket. Numera gör vi ju så lite som möjligt på plats, för att inte förstöra spåren för era kolleger."

Han gjorde en paus, och såg ut att tänka efter. Spanarna väntade lugnt. De visste att Aleksander Kowalczyk kände förtroende för dem och att de skulle få samma information som kriminalteknikerna.

"Men jag kan säga att mannen har misshandlats, ganska grovt. Om han har slagits ihjäl eller drunknat får

LÄSPROV - *Sova med fiskarna*

obduktionen visa. Om du ber mig gissa redan nu, skulle jag säga att det finns tecken som tyder på att han har drunknat."

"Vadå för tecken?"

"Det gick inte att undersöka munhålan, eftersom där finns en begynnande likstelhet. Men jag kunde sära på hans läppar och såg rödaktigt skum."

Spanarna nickade. De visste att det tydde på drunkning. Frågan var väl bara om offret slängts i vattnet medvetlös – eller om någon pressat hans huvud under ytan tills han slutade göra motstånd.

"Hur har han misshandlats?"

"För tidigt att säga. Jag kände med fingrarna över hans huvud, och kunde inte upptäckta intryckta skallben eller så. Men det räcker med att titta på honom för att förstå att han behandlats ganska... illa. Ni får vänta åtminstone tills vi har fått honom röntgad och helst tills vi har obducerat honom innan jag kan uttala mig om hur det gått till."

Rättsläkaren gjorde en paus igen. Det såg ut som om han övervägde noggrant om han verkligen skulle berätta mer.

"Det finns en sak till...", sa han till sist.

"Vadå?" frågade Tillén.

"Det är egentligen för tidigt att säga. Men jag kände naturligtvis på hans händer också. Och kom ihåg att detta är ytterst preliminärt. Men mitt intryck är att vänsterhandens fingrar är brutna."

"Brutna?" upprepade van Rijssen och rynkade ögonbrynen. "Kan det ha skett när han försökte försvara sig? En avväringsskada?"

Aleksander Kowalczyk skakade långsamt på huvudet.

"Nej, knappast. Om fingrarna är brutna på det sätt som jag tror, handlar det om nåt helt annat."

"Ska vi behöva dra det ur dig, eller?" frågade van Rijssen efter att ha väntat några sekunder.

"Om det är vad jag befarar", fortsatte rättsläkaren, "handlar det om växellådan."

Spanarna stirrade på honom, och väntade på en fortsättning.

LÄSPROV - *Sova med fiskarna*

"Ursäkta, jag trodde att ni visste vad växellådan är. Det är så den här metoden kallas i torterarkretsar."

Tillén och van Rijssen var erfarna spanare och hade tillsammans utrett ett stort antal mord. Men tortyr var något nytt.

"Vad menar du?" frågade Tillén till sist.

"Metoden kallas växellådan på ett antal olika språk. Så den är välkänd. Hyperextension. Om man trycker fingerblomman bakåt förbi det maximala läget på sträcksidan går benet till slut av. Det blir ett tvärgående brott."

Tillén gjorde en grimas av avsky, medan van Rijssen snarare blev mer intresserad.

"Och detta har alltså skett med fyra fingrar?" frågade han.

Aleksander Kowalczyk nickade allvarligt, men lyfte sedan sina handflator mot dem i en stoppsignal.

"Återigen, mina herrar: Detta är bara en kvalificerad gissning. Jag kan säga mer efter röntgen. Men jag har sett såna skador hos en patient i mitt gamla hemland en gång. Och då såg det ut så här."

Tillén funderade ett par sekunder. Det var något med... fyra fingrar.

"Varför tar man fyra fingrar? Om nån skulle böja ett enda av mina fingrar bakåt så hade jag dansat på tå och berättat vad som helst för att slippa smärtan."

Rättsläkaren nickade dystert.

"Ja, det gör fruktansvärt ont. Men man håller väl på tills man får de svar man vill ha. Det är därför metoden heter växellådan. Man byter till nästa finger när varvtalet på motorn blir för högt, så att säga. Där ser man vad människor sysslar med..."

"Så dom som gjorde det har antagligen fått svaren dom ville ha?" frågade van Rijssen.

"Det är inte alls säkert. Det kan ju vara så att dom blivit störda och flytt innan dom var klara. Det kan också vara så att dom kommit fram till att mannen inte visste det dom trodde att han visste."

"Vi pratar hela tiden om flera gärningsmän. Måste det

LÄSPROV - *Sova med fiskarna*

ha varit flera, eller kan en ensam gärningsman ha gjort det här?" undrade van Rijssen.

"Allt är naturligtvis möjligt. En ensam och mycket stark person kan betvinga ett svagt offer. Men framför allt det här med fingrarna gör att jag lutar åt att det är minst två gärningsmän."

Männen stod tysta en stund och begrundade det som sagts. Till slut tog Aleksander Kowalczyk till orda igen.

"Vem den döde är vet ni redan, tror jag. Han är identifierad av husägaren, vad jag förstår. Och han hade en plånbok på sig med körkort."

"Och när har det här hänt, tror du?" frågade van Rijssen.

"Svårt att säga bara utifrån kroppen. Men enligt husägaren måste det ha skett i natt. Och det verkar rimligt att tro."

"Inget närmare än så?"

"Tja, det är ju inte som på tv, som ni vet. Först har han legat i vattnet, oklart hur länge. Men han har ju tvättgummehud, så det har väl varit några timmar. Sen har han dragits upp. Två olika temperaturområden, alltså. Så det kan vara svårt att dra slutsatser enbart baserat på hans kroppstemperatur. Men jag ska göra några beräkningar med hjälp av nomogram när vi har honom på rättsmedicinska och vet vad han väger."

"Hur nära tidpunkten kan du komma, tror du?"

"I bästa fall två, tre timmar hit eller dit. Men jag vågar inte lova nåt än. Men uppgiften att det har skett i natt verkar som sagt rimlig. Det har i alla fall inte skett under de senaste timmarna."

"Hur vet du det? Var han för kall?"

"Temperaturen måste jag räkna på, sa jag ju. Nej, jag försökte stimulera bland annat hans ansiktsmuskler, men fick ingen reaktion."

När spanarna tittade med tom blick på honom, började han förklara:

"Ja, man sätter alltså ett par nålar med nån centimeters avstånd vid ögat, och sen ger man en elektrisk impuls. Är det bara två, tre timmar efter döden utlöser det en sammandragning av ansiktsmusklerna, och kan ge en indikation

LÄSPROV - *Sova med fiskarna*

om tiden. Men han verkar alltså ha varit död längre än tre timmar.”

Tillén såg obekvämt ut, och Aleksander Kowalczyk fortsatte:

”Jag har i alla fall inte brytt mig om att stoppa en kanyl i ögat på honom och aspirera ögonvätska för att undersöka kalium. Det blir en så grov bedömning.”

Rättsläkaren höll masken men skrockade inombords. Han hade slutat analysera kalium på brottsplatser för många år sedan, eftersom han inte tyckte att det gav så mycket. Men han såg att Tillén reagerade som han hoppats. Spanaren muttrade något om att han ibland fick för mycket information, och tvingade sig själv att fokusera.

”Men för att återgå till när han dog så kan du just nu inte säga annat än att det har hänt i natt?”

Aleksander Kowalczyk låtsades vara helt omedveten om Tilléns besvär, och nickade bestämt.

”Det är riktigt. Jag tror ni får bättre avgränsningar genom att prata med dom som sett honom senast.”

van Rijssen fingrade på avspärrningsbandet som skilde spanarna från exilpolacken.

”Vet du om han hade nåt på sig - i fickorna eller så?”

”Ja, jag sa ju det. En plånbok. Nån av teknikerna har tagit hand om den. Jag tror dom hittade nycklar också. Det kan ju finnas mer, men det ser ju era kolleger sen när dom går igenom plaggen.”

”Vad hade han för kläder?”

Aleksander Kowalczyk putade med läpparna medan han tänkte efter.

”Lindrigt vita träningsskor. En gammal oknäppt pälskappa... han hade bara trätt in armarna i den. Blåjeans, svart t-tröja, rödrutig flanellskjorta och blå eller svarta strumpor. Plånboken låg i jeansens högra bakficka.”

Rättsläkaren gjorde en paus innan han fortsatte.

”Det fanns en sak i plånboken som kan intressera er. Det vet jag för att dom pratade om det.”

Han gjorde medvetet en konstpaus för att öka deras intresse innan han fortsatte.

LÄSPROV - *Sova med fiskarna*

"Ett visitkort till en person som vi känner."

van Rijssen rynkade pannan.

"Vem?"

"Pelle Kinell, kriminalreportern på GT."

"Du skojar", utbrast Tillén.

Spanarna kände reportern så väl som en polis vågade känna en journalist: de pratade med honom, men var hela tiden medvetna om att de kunde citeras. Och att det inte alltid var något bra. Visserligen hade Pelle Kinell en gång sagt att de kunde informera honom om saker "off the record", och de hade aldrig känt sig lurade av honom. Men ändå. De brukade vara lite på sin vakt.

"Det där håller vi för oss själva så länge", sa van Rijssen bestämt. "Det andra också, förstås. Det där om fingrarna."

Rättsläkaren nickade knappt märkbart och med allvarlig min. Han hade förstått.

En polisinspektör med väderbitet utseende närmade sig. Spanarna kände igen honom men kom inte ihåg hans namn. Mannen hade länge varit yttre befäl i det som numera hette polisområde Syd. På den här brottsplatsen var han PIC, polisinsatschef. Han var en av ett krympande antal poliser som faktiskt föredrog yttre tjänst framför spisvärmen på stationen. De nickade mot varandra.

"Vad vill ni veta?" frågade han och stoppade en tandsticka i munnen.

"Allt, som alltid", svarade van Rijssen.

Polisinspektören tuggade eftertänksamt på stickan. Han brydde sig inte om att ta ut den när han fortsatte att prata.

"Offret är identifierat, så det gäller väl att anhöriga underrettas innan nån murvel ringer upp."

Tillén nickade.

"Holmlund har satt nån på det."

Själv såg han inte bara nackdelar om anhöriga fått veta innan polisen hunnit dit. Journalister brukade vänta med att ta kontakt innan de fått klartecken, men ibland var det oundvikligt att människor drog rätt slutsatser när nyheten kablades ut. Det kunde faktiskt underlätta.

LÄSPROV - *Sova med fiskarna*

Befälets tandsticka rullades från ena mungipan till den andra.

"Det finns inte så mycket att berätta än, annat än att killen är stendöd och antingen har slagits ihjäl eller fått rejält med pisk och sen slängts i dammen och drunknat. Sen har han hittats av husägaren tidigt i morse, och hon larmade. Ambulansen var här en sväng också, men vände."

Han kliade sig i huvudet utan att lyfta på båtmössan.

"Av allt att döma verkar det ha skett här ute."

"Vadå av allt att döma? frågade van Rijssen.

Tandstickan vippade upp och ner ett par sekunder innan polismannen svarade.

"Vi har pratat med dom boende. Hon som äger kåken ska ha sett killen vid full vigör i går kväll. Det var ett antal personer i huset i natt och det verkar inte som om nån har märkt nåt. Hade det hänt därinne skulle det garanterat ha märkts."

van Rijssen nickade. Det verkade rimligt.

Polisinspektören tog bort en liten bit söndertuggat trä från sin tungspets. Sedan fortsatte han att tugga och prata om vartannat.

"Vi har förstås kollat hans rum som hastigast också. Där fanns ingenting uppenbart som kan sättas i samband det här. Och enligt hyresvärden, den där kvinnan som hittade honom alltså, såg det ut som vanligt därinne. Inga tecken på bråk eller så där. Så allt lär ha hänt härute."

"Har ni tagit namn och så vidare på dom boende?"

Befälet sa "japp", drog fram en hopvikt lapp ur en ficka, vek upp den och räckte den till spanaren.

"Första patrull på plats har noterat samtliga, trots visst kaos i början. Alla är inte kvar. Ett par utländska studenter som hyr rum här behövde komma iväg till skolan, och det verkade inte finnas nån anledning att hålla kvar dom."

Spanarna ifrågasatte inte bedömningen i det här skedet. De växlade ytterligare några ord med polismannen och bestämde sig sedan för att gå upp till huset.

"Se upp när ni går runt här, förresten", sa det yttre befälet.

LÄSPROV - *Sova med fiskarna*

Så tog han ut tandstickan ur munnen, log brett och fortsatte:

"Eller rättare sagt, se ner. Massor av hundskit på gångarna. En av mina gubbar trampade i nåt mjukt förut och blev inte så glad."

Just som de skulle gå ropade Ingela Hedbratt till dem.

"Fonus kommer snart. Vill ni se kroppen först, eller?"

Spanarna tittade på varandra.

"Hur snart kan vi se bilderna?" frågade Claes Tillén, och fällde upp jackkragen mot den kalla vinden.

"I princip kan du kolla kamerornas displayer redan nu. Men... jag tänkte att vi skulle ha ett möte med er hos oss klockan 16 i eftermiddag. Funkar det? Bilderna kommer att finnas som papperskopior då också."

"Jag vet inte om vi hinner", svarade Peter van Rijssen. "Kan vi så kommer vi."

"Okej, men betyder det att ni inte vill se kroppen?"

"Jag har nog inget behov av det", sa Tillén.

"Jag tror jag hoppas den biten också den här gången, Ingela. Men däremot behöver vi komma innanför avspärrningen och titta närmare på platsen sen. Kanske kan nån av er valla runt oss?"

"Absolut. Vill ni göra det nu?"

"Nä, vi vill prata med lite folk i huset först."

De gick tillbaka till den större grusgången och genom den lägre grinden. Därefter följde de gången längs huset, noggranna med att inte trampa i en hundskit. Grunden utgjordes av kraftiga, grå och oregelbundna granitblock. Peter van Rijssen kastade en blick genom ett smutsigt källarfönster, och insåg att väggen var metertjock. Bakom husknuten fanns en gammal trätrappa som ledde upp mot en veranda och en bred ytterdörr.

Så snart de tog de första stegen i trappan bröt en kakafoni ut. Det lät som om en hel kennel hade vaknat därinne.

"Hoppas dom har pli på hundarna", sa Claes Tillén.

Han fortsatte upp, försökte förgäves hitta en knapp för

LÄSPROV - *Sova med fiskarna*

en ringklocka, och knackade uppfordrande på den stora, runda glasrutan i dörren. Den skallrade lätt.

"Sådär, in med er", hörde de en kvinnoröst.

Uppmaningen var inte riktad mot dem, utan mot de tre, fyra hundar i olika storlekar som förväntansfullt viftade på svansarna och skällde alldeles innanför dörren. Spanarna såg en dam i sextioårsåldern som föste in djuren i ett angränsade rum och stängde till. Sedan öppnade hon för dem. De presenterade sig snabbt och hon nickade otåligt.

"Kom in", sa hon. "Det är jag som är Ann-Marie Viskander. Det var jag som hittade honom."

Kvinnan hade en bylsig, grå kofta över en grönaktig t-shirt med bilder av vad som såg ut som pinuppor från en svunnen tid och flygplan från andra världskriget. "*Buy US War Bonds*", stod det.

Tillén noterade närmast förstrött att hon inte bar någon behå.

"Vi kan kanske sätta oss härinne", sa hon och gick framför dem.

Spanarna följde de pösiga mjukisbyxorna och tjocka raggsockorna ut ur hallen. Den ledde till vad som en gång varit en pampig matsal med stuckaturer och högt i tak, men nu var fylld av en osannolik samling föremål. Spanarna hann bara som hastigast notera ett stort akvarium, en antik vånings-säng, ett stort bord med en udda samling stolar runtom, en kopia av en antik vägghörsel och ett älghuvud i plysch.

"Här får vi nog vara i fred", fortsatte Ann-Marie Viskander och visade in dem i ett annat stort rum som vette mot trädgården på framsidan. Hon drog med viss möda igen en bred skjutdörr bakom dem och bjöd dem att ta plats i ett par slitna fåtöljer.

Spanarna såg sig runt. Även det här rummet bjöd på en oväntad kombination av udda föremål, men verkade mer iordninggjort. Längs väggarna löpte välfyllda bokhyllor. Ett åttakantigt akvarium tronade på golvet.

Tillén lät blicken vila några sekunder på de tropiska fiskar som närmast lojt rörde sig i sin egen värld, helt omedvetna om världen utanför. Det påminde om något. Han var på

LÄSPROV - *Sova med fiskarna*

väg att formulera en filosofisk tanke, men släppte den och försökte koncentrera sig på jobbet igen. Just nu var jobbet kvinnan som med en suck satte sig ner i en gammal sliten tvåmanssoffa. Han tittade närmare på henne.

Ann-Marie Viskanders axellånga hår hade en gång färgats i en morotsröd nyans, men den grå utväxten var nu lika lång som den färgade delen.

”Jaha”, sa hon och tittade frågande på dem.

En timme senare hade spanarna en klar bild av hur Ann-Marie Viskander upptäckt liket. De hade också fått en beskrivning av de övriga som bodde i huset. Den hon nämnt först var hennes 42-årige son Thomas, en långtidsarbetslös ungarl. Vidare fanns där två män och en kvinna i 25-årsåldern som var studenter från Indien, den nu avlidne före detta svärsonen John Johansson samt Ann-Marie Viskanders åldriga mamma Ingrid.

Men det fanns mer liv i huset. Ett vietnamesiskt hängbuksvin bodde i ett rum i källaren, fick de veta. Ett antal hundar av oklar härstamning sprang runt överallt. Dessutom fanns här ett flertal katter, ödlor av olika slag, en sköldpadda, fiskar, fåglar, värphöror, kaniner, chinchillor...

Claes Tillén slutade anteckna vid ”fåglar”. Han insåg att djuren knappast skulle kasta ytterligare ljus över dödsfallet. Det gällde att fokusera på rätt saker.

Ann-Marie Viskander höll på att berätta om en spansk gathund som hon importerat. De hade sett den innan hon stängt in den tillsammans med de andra hundarna. Det var en fågelhund med kort, vit och brun päls.

”Den får man se upp med. Hon är en överlevare och tjuv, och äter allt hon kommer över. En gång hade jag marinerat en massa fläskytterfiléer när det ringde. Jag vände ryggen åt fatet i ett par sekunder och när jag tittade på det igen var allt kött borta.”

Tillén log artigt.

”Om vi skulle gå tillbaka till John en stund?” sa han med vad han hoppades skulle uppfattas som ett vänligt tonfall.

Kvinnan nickade, men sa ingenting.

LÄSPROV - *Sova med fiskarna*

"Det kan kanske verka lite märkligt att ha sin före detta svärson boendes hos sig?" försökte Tillén.

Hon suckade djupt.

"Ja, särskilt som han har lurat min dotter på pengar."

Spanarna tittade på varandra.

"Ja, det låter som om du får berätta mer om det", sa Peter van Rijssen till sist.

"Det spelar väl ingen roll nu längre?"

"Var finns din dotter just nu?" frågade Tillén.

Ann-Marie Viskander tittade snabbt upp och förde handen till munnen.

"Herregud, jag har inte hunnit berätta för henne! Det blev en sån röra alltsammans här. Men hon är väl på jobbet."

"Och hon jobbar var?"

"På ett gruppboende borta i Högsbo."

"Hur länge sen var det han lurade henne?"

"Åh, det var för många år sen. Innan dess hade han lurat henne på mindre belopp. Men den gången tömde han ett konto där hon sparat pengar till pojken. Jag tror det var drygt sjuttontusen. Det blev droppen. Hon vägrade bo med honom efter det."

van Rijssen lutade sig fram med armbågarna mot knäna.

"Du... du tror inte att det som hänt nu har nåt med hans tidigare förhållande med din dotter att göra?"

Kvinnan såg först oförstående ut. Sedan skakade hon bestämt på huvudet och log trött.

"Du menar att det skulle vara nån slags hämnd? Nej, nej, så är det inte. Du förstår inte. John har inte kunnat ta vara på sig själv riktigt bra, och hon har varit minst lika mån om att han ska ha det bra som jag."

"Okej, det låter ändå som om det är en del vi behöver reda ut. Vi kanske ska börja med de enklaste frågorna. Hur länge har han bott här?"

Som ett tecken på att hennes svar var viktigt tog Tillén fram sitt block igen, redo att anteckna.

"Åh, jag vet inte riktigt. Men det är säkert femton år. Men dom flyttade ju isär för omkring tjugo år sen, då Viking bara var några år gammal."

LÄSPROV - *Sova med fiskarna*

"Viking?"

Ann-Marie Viskander tittade upp. Hon såg förskräckt ut.

"Ja, herregud, där har vi en till som måste meddelas så fort det går. Han fyller ju år i dag också. Åh, allt är så snurrtigt nu. Viking är Johns och Malvas son. Ja, Malva är min dotter, alltså."

"Så John flyttade inte hit med en gång?"

"Nej, han bodde på olika adresser de första åren efter skilsmässan. Men det blev så mycket problem."

"Problem?"

"Ja, han kom efter med hyran överallt. Han var spelmissbrukare. Travet mest. Ibland hade han massor av pengar, men oftast ingenting. Han spelade bort en förmögenhet på Åby, blev skuldsatt, vräkt och jagad. Till och med socialen tröttnade till sist på att hjälpa honom."

"Men han fick komma hit?"

"Ja, till sist. Jag kände att jag ville hjälpa honom, mest för Vikings skull. Och efterhand har det fungerat rätt så bra. För det mesta. Han betalade alltid hyran till mig i tid, även om det brukade föregås av en del klagande om att han inte hade råd."

Hon log plötsligt vemodigt, som åt ett minne. Sedan bleknade leendet bort och hon fortsatte.

"De senaste åren har han haft andra problem, med sjukvården. Han är, eller var, i ett bedrövligt skick ibland. Kroppen var nog rätt slut. Men han hade svårt att få rätt hjälp, och gjorde sig omöjlig både på Försäkringskassan och hos vården. Han hatade det han kallade systemet."

"Och vad menade han med det?"

"Staten, myndigheterna, bankerna, läkarna, skatterna... Det var nog allt det som han uppfattade som överheten, helt enkelt."

Hon suckade.

"Han vägrade liksom att anpassa sig till samhällets krav. Emellanåt var han stridslysten, men oftast uppgiven. För att inte säga deprimerad. Ibland var jag rädd att han skulle ta livet av sig. Men nån hann före..."

Hennes blick sökte sig mot fönstret och den grå himlen

LÄSPROV - *Sova med fiskarna*

därute. Hon såg oändligt trött ut. Tillén gjorde ytterligare några anteckningar. Så lät han pennan vila.

"När såg du John i livet senast?"

"Det tror jag att jag har sagt redan. Jag såg honom här hemma igår kväll, när han hade ätit middag. Då var han precis som vanligt. Jag menar... han skämtade lite rått så där, som han brukade göra."

"Vad tror du klockan kan ha varit då, på ett ungefär?"

"Åtta kanske. Eller nio. Jag vet inte."

Tillén noterade, mest för syns skull.

"En helt annan sak", sa van Rijssen. "Det verkar ju som om detta kan ha hänt i natt. Har du några funderingar kring vad han gjorde där i trädgården då?"

Kvinnan nickade långsamt.

"Ja, han brukade vara där."

"Mitt i natten?"

"Ja, mina hyresgäster får inte röka inomhus. Det är ett gammalt trähus, och en gång höll dom på att elda upp det. Andå var dom faktiskt utomhus då. Jag vet fortfarande inte vem det var, men nån hade fimpat i en torr krukväxt på verandan, och det hade börjat brinna. Lågorna tog tag i torkade blommor som hängde från taket... Tack och lov självdog det. När jag upptäckte vad som hänt sa jag att dom fick gå längre bort från huset om dom skulle röka. John rökte gärna. Då brukade han låna min gamla pälskappa och stå därute och blossa."

"Så han hade bara gått ut i trädgården för att röka en stund?"

"Jag tror det kan ha varit nåt mer."

Spanarna väntade på en fortsättning, och hon såg det.

"Ja, det låter kanske lite konstigt. Men han sov faktiskt ofta därute."

Tillén rynkade pannan.

"Sov utomhus? Vid den här tiden på året?"

"Jag sa ju att det kunde låta konstigt. Men han hade så mycket oro i sig. Ibland kunde han inte stanna härinne. Då gick han ut och bäddade ner sig i hammocken. Han brukade säga att han sov mycket bättre därute."

LÄSPROV - *Sova med fiskarna*

van Rijssen reste sig upp, gick fram till fönstret och tittade ut.

”Men den ser ju helt trasig ut”, sa han.

”Jag såg det förut, och tänkte att vi måste laga den. Den har varit trasig tidigare, men har reparerats. Det där måste ha hänt när han la sig i den igår.”

Spanarna tittade på varandra.

”Jag går ut och pratar med teknikerna en stund”, sa van Rijssen och lämnade dem.

Ingela Hedbratt höll just upp rykande kaffe ur en termos när Peter van Rijssen hittade henne strax innanför den inre avspärningen.

”Vill du ha en kopp?” frågade hon.

”Gärna.”

Teknikern log brett, och van Rijssen kunde inte låta bli att beundra hennes jämna och osannolikt vita tänder. Han snuddade vid tanken att boka en tid hos tandläkaren. Men han visste i samma ögonblick att han inte skulle göra det. Han hade tandläkarskräck.

Ingela Hedbratt ställde ner sin mugg och termos på ett trädgårdsbord intill, böjde sig ner och tog fram en extra mugg ur en väska. Hon höll upp åt honom också, stängde termosen och tittade frågande på honom.

”Det såg ut som om du ville mig nåt när du kom. Eller var det bara kaffet?”

Han skrattade och skakade på huvudet.

”Nej, jag ville bara säga att ni kanske ska titta en extra gång på den där trasiga hammocken.”

”Eftersom..?”

”Det verkar som om vår döde vän kan ha legat där när han blev angripen.”

”Mitt i natten i november?”

”Jag vet. Det verkar konstigt. Men han tycks ha varit nåt av ett original. Ta dig en extra titt bara, och säg vad du tror sen.”

Ingela Hedbratts ögonbryn drogs samman och hon såg fundersamt bort mot den trasiga möbeln.

LÄSPROV - *Sova med fiskarna*

”Okej”, sa hon långsamt och ropade sedan till sig en kollega.

van Rijssen kände igen Nils Frost. Kriminalteknikern gav ett lika reserverat intryck som hans namn antydde, men var en sällsynt begåvning. Det var han som först insett hur en arabisk boxare i centrala Göteborg hade mördats, ett fall de jobbat med i början av året.

Nils Frost nickade mot dem, fick snabba instruktioner av Ingela Hedbratt och tittade bort mot hammocken. Han drog in luft som för att säga något, ändrade sig sedan och släntade bort mot trädgårdsmöbeln.

Ingela Hedbratt riktade sin uppmärksamhet mot spanaren igen.

”Ett nytt spaningsmord, alltså?”

van Rijssen blåste bort ångan från kaffet och tog en försiktig klunk. Det smakade riktigt bryggkaffe.

”Det verkar inte bättre”, sa han och fortsatte dricka; kaffet svalnade snabbt i vinden.

När han var klar lyfte han den tomma muggen i en hälsning innan han ställde ner den och gick tillbaka mot huset.

Viking Johansson tänkte att den tjugofjärde födelsedagen kunde börjat bättre. Och då var han ändå inte bortskämd med bra födelsedagar. Han visste att han inte borde reagera så, att han var vuxen nu. Men ändå. Han hade i flera dagar sett fram mot den här dagen, och till med stannat kvar lite längre i sängen för att ge folk tid att väcka och uppvakta honom.

Men telefonen hade förblivit tyst. Han visste att den var fulladdad, så det berodde inte på det. Han tittade på klockan. Hon var snart tio. Inte ens farsan hade ringt.

”Grattis”, sa han högt till sig själv, och satte sig upp.

Han blev sittande en stund, med de bara fötterna mot det kalla golvet, armbågarna mot de beniga knäna och huvudet lutat i händerna.

Det ringde. Inte på mobilen, utan på dörren. Han reste sig upp, drog på sig den gamla morgonrocken och gick ut i den

LÄSPROV - *Sova med fiskarna*

minimala hallen. Han hade redan handen på låsvredet när han kom ihåg, och böjde sig fram mot tittögat.

Han såg två främmande, medelålders män. Båda var slätrakade och hade gråsprängt hår och märkligt anonyma drag. De såg fokuserade ut.

"Helvete", tänkte Viking.

En av männen lutade sig fram och tryckte på ringklockan en gång till. En lång signal den här gången. Ljudet fick Viking att rycka till. Försiktigt backade han in i lägenheten, noga med att undvika de knarrande trösklarna.

Det knackade hårt på dörren.

Viking gick långsamt ut i köket och fram till bänken. Han drog upp den största kockkniven ur knivblocket och kramade handtaget. Han var torr i munnen och hjärtat bankade hårt, som om bröstkorgen var för trång.

Luckan till brevinkastet öppnades.

"Dom försöker titta in", tänkte han.

Till sin egen förvåning upptäckte han att benen darrade. Han inte bara kände det, utan såg det också. Det ryckte i musklerna, mest i högerbenet. Med viljekraft försökte han stoppa spasmer, men det gick inte.

Det var tyst i hallen.

Han tittade på klockan och bestämde sig för att vänta i tio minuter. Han följde sekundvisaren med blicken. En enda minut kändes oändligt lång.

Benen darrade fortfarande okontrollerat, och han märkte nu att han andades på ett annat sätt. Snabbt, som ett jagat djur. Han funderade över om han verkligen skulle våga sticka kniven i en människa. Han visste inte. Långsamt sjönk han ner på huk, noggrann med att inte ge några ljud ifrån sig. Högerhanden höll fortfarande nästan krampaktigt i den stora knivens handtag.

Det var tyst därute.

Han tittade på klockan igen. Fyra minuter hade gått.

"Jag låtsas vänta på bussen", tänkte han och slöt ögonen.

Sedan öppnade han dem snabbt igen. Han kunde ju inte sitta och blunda om männen plötsligt stormade in.

Han kände ett akut behov av att tömma tarmen, och knep

LÄSPROV - *Sova med fiskarna*

ihop skinkorna. Hårt. Nu måste väl ändå tio minuter ha gått? Han tittade igen. Sju minuter. Tre minuter kvar. Han bestämde sig för att beräkna tiden i huvudet, lovade sig själv att inte titta på klockan igen förrän han var säker på att tre minuter gått.

Han lyssnade ut mot hallen igen, men hörde ingenting. Så mumlade han tyst "sekundvisare, sekundvisare, sekundvisare..." samtidigt som han höll räkningen med hjälp av fingrarna. Sextio gånger. En minut. Magkramp. Tvingade sig själv att fortsätta. "Sekundvisare, sekundvisare..."

Hjärtat slog snabbare än så, mycket snabbare.

När han var säker på att tre minuter gått tittade han på klockan igen. Hans inre räkning hade fungerat. Det var nu tio minuter sedan han kommit till köket. Försiktigt reste han sig upp och gick ut mot hallen igen, steg för steg.

När han var framme vid dörren använde han tittögat igen.

Det var tomt i trapphuset. Helt tomt.

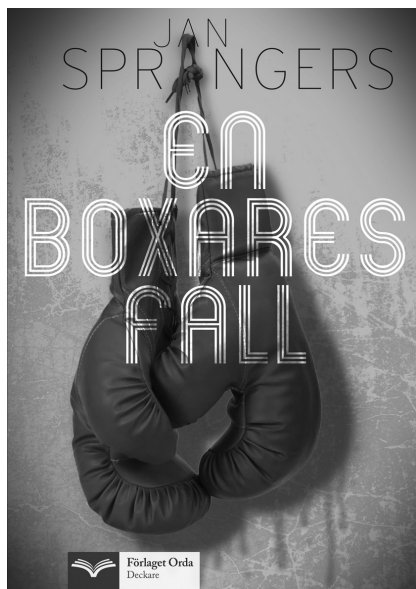
En lång suck undslapp honom och han hörde själv att den nästan lät som en snyftning.

Han tittade ner och det var först nu han såg kortet på dörrmattan. Ett visitkort. Han böjde sig ner, lyfte upp det och läste det handskrivna meddelandet på baksidan.

Det var från polisen.

LÄSPROV - *Sova med fiskarna*

Tidigare av Jan Sprangers på Förlaget Orda

Jan Sprangers: En boxares fall

kartonnage 412 sidor

ISBN 978-91-7553-926-3 (2014)

e-bok

ISBN: 978-91-7553-909-6 (2014)

“Åter en GT-kollega som kommer med en kriminalroman. Jo, jag är imponerad; inte bara för modet att skriva och få en bok publicerad, utan för styrkan i de bådas berättelser. Det märks att Jan Sprangers har en bakgrund som kriminalreporter. Han kan turerna, vet hur polisen jobbar och är dessutom stilistiskt säker. Det finns ett driv i berättelsen och en nogsamhet, som jag uppskattar. ... Men med ”En boxares fall” visar Jan Sprangers på att han är att räkna med som kriminalförfattare och att han kan det här med förvecklingar och inte helt givna finaler.”

Kai Martin – kaimartinblog.com

“En boxares fall är en väldigt sympatisk bok. Och precis som många andra bra deckare bjuder den in mig i spekulationerna kring vad som hänt och vem som gjort det. Ändå tar det lång tid innan jag gissar rätt. Som sig bör. Jag längtar till nästa del i serien”

Kristina Hedberg – recension 3 mars 2015 bokus.com

För bilder, läsprov och mer information

www.forlagetorda.se